

THE JOY OF COLOUR

สีสันของศรีวรรณ

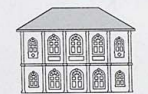
Rama IX Art Museum Foundation

Sriwan Janehuttakarnkit

B-CAT-2-0277

SOL-0027-11-2540

Rama IX Art Museum Foundation

Baan Chao Phraya

Rama IX Art Museum Found

ศรีวรรณ เจนหัตถการกิจ
Sriwan Janehuttakarnkit

22 พฤศจิกายน - 22 ธันวาคม 2540

ณ บ้านเจ้าพระยา

49/1 ถนนพระอาทิตย์ ซะเลงคราม พระนคร กรุงเทพฯ 10200

22 November - 22 December 1997

at Baan Chao Phraya

49/1 Phra Arthit Road, Chana Songkram, Phra Nakhon, Bangkok 10200

ณ บ้านเจ้าพระยา

นับแต่มีพิธีเปิด บ้านเจ้าพระยา อย่างเป็นทางการเมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2539 เป็นต้นมา บ้านเจ้าพระยา อันเป็นที่ทำการถาวรของมูลนิธิไชยยัง ลิมทองกุล ซึ่งเป็นองค์กรเอกชนที่ไม่แสวงหาผลกำไร ได้ใช้พื้นที่ส่วนที่นอกเหนือจากบริเวณสำนักงาน สำหรับใช้เป็นสถานที่ที่เอื้อประโยชน์แก่สาธารณะ ในกิจกรรมภายใต้กรอบวัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกับการพัฒนาเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการศึกษาและศิลปวัฒนธรรม

จวบจนปัจจุบัน บ้านเจ้าพระยา ได้ดำเนินกิจกรรมมาทั้งสิ้น 11 กิจกรรม และสำหรับกิจกรรมครั้งที่ 12 นี้ บ้านเจ้าพระยา ได้รับเกียรติจากอาจารย์ศรียรรณ เจนหัตถการกิจ ร่วมแสดงผลงานศิลปกรรมในชุด "สี สัน ของ ศรียรรณ" ซึ่งเป็นกรรวบรวมผลงานศิลปะกว่า 20 ปีที่สร้างสรรคมา อันจะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน นักศึกษา ตลอดจนผู้ที่สนใจในทางศิลปะสามารถชมผลงาน อันจะช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์ ความรู้ ความเข้าใจในความหมายของงานศิลปะของอาจารย์ศรียรรณมากยิ่งขึ้น

ในนามของมูลนิธิไชยยัง ลิมทองกุล ต้องขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์สมพร รอดบุญ ที่กรุณาสละเวลาร่วมสนทนาและเขียนบทความทางวิชาการ "เส้น-สี มิติแห่งความงามและชีวิตในงานของศรียรรณ เจนหัตถการกิจ" และขอขอบคุณคุณรมย์มาศ โบว์ว่า ที่กรุณาช่วยแปลต้นฉบับภาษาไทย ซึ่งทำให้ผู้จับ笔者นี้มีเนื้อหาที่สมบูรณ์ครบถ้วน

ท้ายที่สุดนี้ มูลนิธิไชยยัง ลิมทองกุล และ บ้านเจ้าพระยา ต้องขอแสดงความขอบคุณ อาจารย์ศรียรรณ เจนหัตถการกิจ ที่ให้เกียรติร่วมแสดงผลงาน ณ บ้านเจ้าพระยา โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่ความทุกข์ยังล้นหลามอยู่ มีอยู่ในทุกภาคส่วนของสังคม การได้ร่วมงานกับอาจารย์ศรียรรณนั้น ทำให้ได้รับรู้หรือความเป็นครูที่ซ่อนอยู่ เนื่องจากความเป็นศิลปินของอาจารย์ศรียรรณอีกด้วย

อรรถย์ ฟ่องสมุทร
ผู้อำนวยการบริหาร
มูลนิธิไชยยัง ลิมทองกุล

Acknowledgement

Baan Chao Phraya

Since the official opening of Baan Chao Phraya, the headquarters of Chaiyong Limthongkul Foundation, in May 1996, the Foundation, which is a non-profit organisation, has used some of the space of Baan Chao Phraya as a venue for public events primarily aimed at educational and cultural promotion.

Up to the present time, Baan Chao Phraya has hosted 11 events and for its 12th activity, Baan Chao Phraya has the honour of hosting an art exhibition "The Joy of Colour" by the renowned artist, Ajarn Sriwan Janehuttakarnkit. The exhibition presents a collection of Ajarn Sriwan's 20 year-work which, I believe, will be useful and illuminating to students and interested members of the public alike. The exhibition will enrich the knowledge and enhance the understanding of Ajarn Sriwan's artistic work.

On behalf of Chaiyong Limthongkul Foundation, I would like to express my appreciation to Ajarn Somporn Rodboon for sparing her valuable time to write an article "Line and Colour: Dimensions of Beauty and Life in the Work of Sriwan Janehuttakarnkit". I would also like to thank Khun Ramaimas Bowra for translating the article into English, thus making this programme more complete.

Finally, on behalf of the Foundation and Baan Chao Phraya, I would like to sincerely thank Ajarn Sriwan for bestowing upon us, the honour of exhibiting her work at Baan Chao Phraya, especially at a time when uncertainty and confusion add all the segments of our society. Being able to work in collaboration with Ajarn Sriwan has allowed me the unique opportunity to appreciate her not only as an artist but also as a teacher.

Ark Fongsmut
Executive Director
Chaiyong Limthongkul Foundation

คำนำ

การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของข้าพเจ้าเป็นไปโดยธรรมชาติ ขึ้นอยู่กับเวลา โอกาส สถานที่ เป็นไปสอดคล้องขณะกล่าวคือ สร้างสรรค์ไปตามความคิด อารมณ์ ความรู้สึก จากประสบการณ์ชีวิต เปรียบเสมือนเป็นการบันทึกเรื่องราวระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ เพื่อแสดงสาระและพลังของความว่างเปล่าที่แทรกเข้าไปในทุกขณะของสิ่งมีชีวิต สะท้อนให้เห็นในเชิงเปรียบเทียบ ความโดดเดี่ยว ความสับสน ความวุ่นวาย ความไม่จริงในสังคมมนุษย์ ตรงกันข้ามกับชีวิตในธรรมชาติคือความว่าง ความรื่นรมย์ ความเกี่ยวข้องกับอันเป็นนิรันดร์

การทำงานศิลปะของข้าพเจ้าเป็นไปโดยอัตโนมัติ เป็นการประสานกันระหว่างมือกับจิตใจ รูปแบบที่ปรากฏมีลักษณะเป็นนามธรรม นอกจากการสร้างสรรค์ส่วนดังที่กล่าวมานี้ คือการเข้าร่วมกิจกรรมแสดงกลุ่มกับเพื่อนๆ ซึ่งในบางโอกาสมีการกำหนดหัวข้อหรือกำหนดแนวความคิดร่วมกัน เช่น หัวข้อ "ปัญหาของสภาพแวดล้อม" หัวข้อ "จิตวิญญาณไทย" ฯลฯ โดยผ่านวิธีคิดและการแสดงออกตามขนบการสร้างสรรค์ของแต่ละคน ซึ่งการกำหนดแนวคิดเฉพาะกาลเช่นนี้ ก่อให้เกิดจินตนาการและแรงบันดาลใจใหม่ๆ เกิดขึ้นในขณะนั้น ซึ่งข้าพเจ้าถือว่าเป็นประสบการณ์ที่ดี

สำหรับผลงานที่นำออกแสดงครั้งนี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น แต่เป็นโอกาสที่ได้จัดทำสู่จิตรกรรมผลงานที่สร้างสรรค์แต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2519-2540) รูปแบบและเทคนิคในการแสดงออกมีหลากหลาย ได้แก่ ภาพพิมพ์โลหะร่องลึก ภาพพิมพ์ตะแกรงไหม สีน้ำ สีอะคริลิก สีน้ำมัน สีอะครีลิก เทคนิคปั้นเยื่อกระดาษ และผลงานวาดเส้น ด้วยเทคนิคที่หลากหลายมีส่วนช่วยให้ข้าพเจ้าเกิดความเพลิดเพลิน มีการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าตามคุณลักษณะของเทคนิคซึ่งเป็นสิ่งเร้าชวนให้คิดติดตามผลงานเป็นجزئیส่วนตัว

ข้าพเจ้าขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมพร รอดบุญ ที่กรุณาเสนอแนะประกอบอุปนิสัย และคุณธรรมย์ ฟองสมุทร ผู้อำนวยการบริหาร มูลนิธิไชยงค์ สิมทกุลพงษ์ ที่อำนวยความสะดวกในการจัดนิทรรศการครั้งนี้ ทั้งการจัดการสถานที่ การจัดพิมพ์สู่จิตร ข้าพเจ้ารู้สึกเป็นเกียรติอย่างยิ่งที่ได้นำผลงานมาแสดงที่บ้านเจ้าพระยา ด้วยบรรยากาศของที่บ้านเจ้าพระยาแห่งนี้ ข้าพเจ้ารู้สึกสัมผัสได้ถึงความสุขและเป็นที่กันเองสำหรับผู้รักงานศิลปะที่จะใช้เวลาว่างไปกับการชื่นชมผลงานตามอัธยาศัย

ศรีวรรณ เจนหัตถการกิจ

Introduction

I express my artistic creation with spontaneity, depending mainly on time and place, basically in two mannerisms. One is inspired by thoughts and ideas, feelings and emotions, and experiences, resulting in work that symbolises an account of the relationship between man and nature, manifesting the essence and powerfulness of the emptiness that penetrates every particle of life, and comparing the sense of isolation, confusion, turbulence, and transiency of our society, and the vigour and vivacity, and lasting harmony of nature.

I create my work spontaneously and naturally through the harmonious collaboration of hand and mind. My work is a mixture between abstract and semi-abstract forms. The other manner of creation is inspired by co-exhibiting work with artist friends and colleagues on particular themes and concepts, for example, the themes on "Environmental Problems" or "Thai Spirit", through which artists express their artistic interpretations independently. Having a particular theme as such contributes to the generation of new ideas and inspirations which I, myself, regard as a worthwhile experience.

Although only part of my work is on display in this exhibition, it represents a good opportunity to present a collection of my life-long work from 1976 to 1997. Diverse techniques and styles of expression are displayed in the Programme, for example, engraving, silk-screen, water-colour painting, acrylic, oil, mixed media, hand-made paper, and line drawing. I delight in using various techniques and see the unique qualities and limitations of each technique as a challenge to overcome any problems posed by them.

I would like to take this opportunity to thank Assistant Professor Somporn Rodboon for writing the article for this Programme, and Khun Ark Fongsmut, Executive Director of the Foundation, for his good help regarding venue and Programme production. I am truly honoured to be able to exhibit my work at Baan Chao Phraya, the place where one can sense the atmosphere of peacefulness and friendliness extended to all who come to spend their time appreciating artistic work.

Sriwan Janehuttakamjit

เส้น-สี มิติแห่งความงามและชีวิตในงานของศรีวรรณ เจนหัตถการกิจ

ในช่วงระยะเวลาสองทศวรรษที่ผ่านมา ศิววรรณ เจนต์ถดการกิจ เป็นศิลปินสตรีผู้หนึ่งซึ่งมีบทบาทสำคัญ และเป็นทั้งครูอย่างกว้างขวางในวงการศิลปะร่วมสมัยของไทย งานศิลปะของศิววรรณ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลงานที่เป็นภาพพิมพ์และภาพเขียนสีน้ำ ได้สร้างความประทับใจและอารมณ์อันสุนทรีย์ให้แก่ผู้ที่ได้สัมผัสมาตลอดเป็นจำนวนมาก

ธรรมชาติและสภาพแวดล้อม เป็นต้นกำเนิดของความคิดและเป็นแหล่งตั้งถิ่นฐานสำคัญในการสร้างสรรค์ศิลปะของครีรพน การถ่ายทอดรูปแบบส่วนใหญ่จะมีลักษณะเป็นกิจกรรมรวมและรวมธรรม โดยเกิดขึ้นในงานของศิลปินผู้ดี คนที่รู้เห็น สิ่งเหล่านี้มีบทบาทในการถือความหมาย สื่อออกมาที่ภาพที่เหมือนการบันทึกความทรงจำ และความรู้สึกไปเกี่ยวกับประสบการณ์ในชีวิต สถานที่ หรือสิ่งต่างๆ ที่มีคุณค่ามากที่สุด ศิลปินไม่มีบทบาททางเพศในการแสดงออก แต่พวกเขาศิลปะและองค์ประกอบเป็นความถ่ายทอดจากความคิด จินตนาการ และอารมณ์ความรู้สึกโดยตรง เป็นไปยังฉบับต้น เป็นลักษณะคล้ายกับปัญหาในระหว่างการทำงานต่าง เช่นคิดว่างานศิลปะของครีรพนมักจะมีความสด มีพลัง และเต็มไปด้วยชีวิตชีวา

ผลงานในระยะแรก ระหว่างปี พ.ศ. 2517-2520 ซึ่งเป็นผลงานที่ผลิตขึ้นในขณะที่ยังเป็นนักศึกษาชั้นปริญญาโทอยู่ที่เขตกีฬากรุณและแพมที่ก่อให้เกิดแรงผลักดัน เทคโนโลยีเป็นเทคโนโลยีที่สอดคล้องกับความเป็นจริงของสังคมไทย ซึ่งน้อยคนนักที่จะมีความสามารถในการใช้เครื่องมืออุตสาหกรรมสมัยใหม่และสร้างสรรค์เป็นงานศิลปะที่เป็นคุณค่าได้อย่างสูงที่สุด แต่สำหรับศิริวรรณแล้วเทคโนโลยีนี้เป็นเทคนิคที่เอื้ออำนวยและมีความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษ ศิริวรรณได้ถ่ายทอดความรู้ทั้งที่เพิ่มเติมนำมาเรียนรู้และแสวงหาความรู้จากชาวต่างประเทศมาลงบนผลงาน ด้วยการใช้ วัสดุ และเทคนิคศิลปะอย่างผสมผสานแนวใหม่ ให้ได้เป็นร่องรอยของชีวิต สุนทรียภาพทางจิตศิลป์ ที่เต็มไปด้วยชีวิตและวิญญาณอย่างหาตัวจับได้ยาก เส้นที่ปรากฏมีความลึก ความหนาแน่นของสีที่ต่อเนื่องกันเป็นลำดับขั้น มีบางช่วง มีบางจุดและท่อน ที่มีความประสมกลมกลืน และตัดแย้งกันอย่างมีอิสระ สีสันของเส้นเป็นไปตามจังหวะของงานที่เมื่อสัมผัสกับความรู้สึกของผู้คิดค้น เป็นลักษณะของการถ่ายทอดเส้นจากจินตนาการไปทางกาย จังหวะจะมีลักษณะบางเร็วหรือกรจายออก แสดงให้เห็นถึงความอ่อนไหวและพลัดพรัดของจิตผู้คิดสร้างสรรค์ ความสับสน ความสับสนเด่นชัดว่า ศิริวรรณเคยกล่าวไว้ "เมื่อใดที่เส้นเริ่มเคลื่อนไหวบนพื้นที่ว่าง ข้าพเจ้าจะรู้สึกได้ถึงความอิสระทางภาพแท้จริง"

ภาพที่ปรากฏในผลงานของจิรพรรณในช่วงระยะนี้ แม้ว่าจะมีรูปแบบเป็นนามธรรมและเป็นเพียงภาพ
ชาวตาเผ่าเท่านั้น แต่การให้เส้นมีชีวิตชีวาและจังหวะการวางรูปทรงในงาน สามารถสร้างสีสันของธรรมชาติใน
จินตนาการให้กับผู้ชมได้อย่างไม่น่าเชื่อ

ภาพพิมพ์นี้ระหว่างราวปี พ.ศ. 2520-2526 เป็นผลงานที่ใช้เทคนิคการคัดกรรตผสมผสานกับเทคนิคชุดเป็นร่องลึก เรื่องราวเนื้อหาของชิ้นนี้เรื่องเกี่ยวกับธรรมชาตินิ รูปแบบองค์เป็นนามธรรมเช่นกัน เรื่องใช้ภาพรูป จักรและเส้น ทำให้เข้าใจได้ถึงความเคลื่อนไหวที่อันประกอบด้วย ท่วงท่า เน้นภาพที่ตรงแหลม สามเหลี่ยม และเส้นภายในอากาศ เส้นที่ใช้เป็นหัวใจสำคัญของการถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกอันละเอียดอ่อน และความช่างสังเกตของศิลปินที่มีต่อสภาพและปรากฏการณ์ของธรรมชาติ การแสดงออกด้วยการนำเอาเส้นของศรัทธาไว้ในระยะนี้แบบไปด้วยดี มีพลังความเคลื่อนไหว ทั้งข้อชี้แนะ และระแวดระวัง ภาพรวมทั้งของในอากาศที่วิ่งผ่าน มีความเป็นไปอย่างใส ชวนรับกับอารมณ์และความรู้สึกของศิลปินในขณะที่สัมผัสกับธรรมชาติในขณะนั้น นำภาพที่แสดงและนำภาพชิ้นนี้ไปเผยแพร่แก่ผู้อื่นยังไม่ได้ทางใดเลยสักภาพ บางครั้งก็ขอร้องคนแปลกหน้าให้มาลงชื่อช่วยเขียนข้อความประกอบขานตามาก่อน ชิ้นนี้ ภาพที่ปรากฏในภาพประกอบแสดงแค่เส้นกับภาพรูปทรงแท้ๆที่ความรู้สึกนึกถึงเส้นที่กระจัดออกเป็นเพียงเส้นขาวๆ แต่ทำให้ได้เห็นในภาพของเส้นสายที่ขยับขึ้นจิตใจ พลังความเคลื่อนไหวของเส้น และทิศทางของการเคลื่อนไหวในธรรมชาติได้อย่างเด่นชัด คุณลักษณะดังกล่าวเห็นได้จากงานชิ้นนี้ Homage to the "and" ที่ทำขึ้นปี พ.ศ. 2526

เนื่องจากศรัทธาในได้ใช้เวลาอยู่กับการทำภาพพิมพ์อยู่หลายปีอย่างต่อเนื่องดังที่ได้กล่าวไปแล้ว ดังนั้น ปี พ.ศ. 2525 ศรัทธาและแสวงหาแนวทางใหม่ในการทำงานศิลปะ และด้วยความสะดวกในสื่อซึ่งมีอยู่ในธรรมชาติเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว ศรัทธาจึงเริ่มหันมาศึกษาเทคนิคศิลปะอย่างจริงจัง และผู้ให้คำแนะนำมาแต่ในการเขียนภาพลึ้นนั้นคือ มนต์ชัย ชาวสาลีวงศ์ ศิลปินร่วมรุ่นที่มีความเชี่ยวชาญในการเขียนภาพสัตว์ทิวทัศน์จากธรรมชาติโดยตรง

มีข้อสังเกตว่าการเขียนภาพทั่วทั้งศตวรรษแรกของคริสต์ศตวรรษที่ 19 ไม่ใช่เป็นการมองธรรมชาติแบบเหมือนจริง ศีลธรรมของชาติเพื่อโครงการสร้างถนนที่ก่อตัวเป็นรูปทรงด้วยการเรียงจากจุดหนึ่งและต่อเนื่องไปเรื่อยๆ เท่าที่ความรู้สึกภายในของศิลปินอนุญาต โดยยึดกับวิถี ปุณกรรมในการสร้างเส้นที่ควรระวังจากการใช้ฟุ้ง ฟากมาก ไม่ให้โดดเด่นขึ้นให้พอจะ สดุดี เกิดเป็นอรรถยบายที่มีความแตกต่างกันแล้ว ศีลธรรมยังใช้เชิงมีเดียเป็นเครื่องมือในการจัดสื่อออกมาให้เป็นเส้นที่มีรอยขนบแต่ยังก็เส้นงานเป็นงานจากความคิดตามจุด

ความจริงแล้ว การทางานศิลปะของศิลปินในศตวรรษที่หนึ่งอยู่ภายใต้หรือยึดติดอยู่กับรูปแบบ เทคนิค หรือแนวคิดที่เคยถ่ายทอดกันมา คือสิ่งที่มีความเก่าแก่และมีมานานแล้วจนกลายเป็นการสร้างสรรค์ผลงาน มักจะประสบความ ความสำเร็จ ศักยภาพศิลปะไม่แน่นอน ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2523 ถึง 2526 ศีวรัตน์ หาสกุลได้เก็บชีวิตของเธอในสังคมเมือง และนำมาเป็นเนื้อหาสาระในการเขียนภาพที่เน้นแสดงให้เห็นถึงความ หลากหลายของชีวิตที่หญิงและชายซึ่งไม่ระบุให้เห็นว่าเป็นภาพของสตรีโดยเฉพาะ ในภาพเหล่านั้นถูกนำมา จัดวางองค์ประกอบให้เหมือนและแตกต่างกันไปทางภาพ สีสันลักษณะของรูปร่าง ถูกวาดด้วยเส้นที่คมชัด มีน้ำหนักเอียงทิวหา โดดเด่นรู้สึกขัดขัด ความรู้สึกได้จากประสบการณ์ชีวิตจริงของในสังคมเมือง และแสดงเป็นหน้าต่าง ในเวลาสถานที่ ความสนใจตรงจุดนี้ได้แก่ศีวรัตน์เป็นผู้การสร้างสรรค์ผลงาน “ทาง (By) Night” ที่ทำขึ้นปี พ.ศ. 2528 ซึ่งศีวรัตน์ได้เปลี่ยนแนวการเขียนภาพจากที่เคยเน้นภาพเป็นรูปที่ าศึกษาชีวิตทาง คือ ชีวิตสตรี หากเปรียบเป็นผลงานชุดที่เกี่ยวกับชีวิตของในสังคมที่เปลี่ยนและการ พึ่งพาแล้ว จะเห็นได้ว่าการเปลี่ยนของงานเป็นศิลปะอย่าง ในขณะที่ยังภาพที่แสดงถึงความไร้ความไร้ความ หมายที่แสดงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ซึ่งอาจเป็นเพราะกระบวนการทางเทคนิคเป็นต้นฉบับที่ภาพพิมพ์ลด ความสำเร็จที่ปรากฏเป็นรูปที่แสดง

ภาพชุด "กลางคืน" เป็นการบันทึกเรื่องราวของสังคมที่มีอยู่จริง ในลักษณะที่มีผู้เป็นกรรพการย์วิจารณ์สาระสำคัญในภาพนั้นๆที่ผู้บันทึก การแสดงให้เห็นถึงภาวะอารมณ์ความรู้สึกของในสังคมที่มีคุณค่าโดดเด่น เกิดผล และการปลดปล่อยความรู้สึกของในเมื่อที่ผู้บันทึกอาจมีความกังวล ความสุขหรือความทุกข์อย่างตามปรารถนาได้จริงด้วยซ้ำไป ในบางครั้ง ภาพหนึ่งหรือหลายชิ้นที่แสดงให้เหล่านักชื้อเห็นถึงชีวิตที่มีขอบเขตความกลัวและความไม่พอใจ เช่นที่ปรากฏในภาพเป็นเพียงสิ่งที่แสดงให้ครอบครัวของบุคคลได้รู้ความวิตกกังวลที่อยู่ในใจที่พวกเขาต่าง ๆ กัน เช่น เหล่านักเคลื่อนไหวที่เดินถือป้ายกันเป็นเงาหรือ และเส้นตาดำที่ซ้อนกันที่แสดงถึงวิถีชีวิตที่มีความสุขหรือเหงาจากหลายสาเหตุของผู้คนที่ใช้ชีวิตกลางคืน เช่น สีในภาพดูมืดมนเป็นไปในทางลบและแสดงถึงชีวิตในยามค่ำคืน ภาพชีวิตกลางคืนนี้ ศิลปินต้องการให้เห็นว่าเมื่อมีผู้บันทึกการกระทำและพฤติกรรมของคนเป็นภาพลักษณ์ที่สะท้อนให้เห็นเกี่ยวกับชีวิตของคน เมื่อศึกษาจากศิลปะของศิลปินร่วมสมัยรุ่นเดียวกันกับศรีวรรณา ศรีวรรณาเป็นผู้บุกเบิกศิลปะภาพพิมพ์ในแนวสะท้อนชีวิตสังคม และอาจจะเป็นศิลปินหญิงเพียงคนเดียวในช่วงนี้ที่ให้ความสำคัญต่อการใช้ศิลปะเป็นภาพสะท้อนสังคมไปในแบบที่ผู้บันทึกเป็นผู้สังเกตการณ์มากกว่า

ก่อนหน้าที่จะสร้างสรรค์เปลี่ยนแปลงมาใช้วัดประลองเบ่งงานศิลปะนั้น ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2529 และ พ.ศ. 2533 กระทรวงวัฒนธรรมได้เข้ามาทำหน้าที่เป็นภาคีหลัก โดยให้ความร่วมมือทางวิชาการของคณะมนตรี ที่ต่าง ๆ ที่เคยไปเยือนอาศรัยกัน นอกจากนี้กระทรวงวัฒนธรรมยังได้สนับสนุนให้มีการจัดโครงการชาติคดีสี่ที่จัด เป็นงานประจำกระทรวง วัฒนธรรมให้ความสำคัญกับงานสัมพันธ์ระหว่างต่างประเทศและพัฒนาทั้งในและต่างประเทศเป็นอันดับแรก มีมติจากในตำแหน่งของ รอง อธิการบดีในขณะที่ยังเป็นทนาย และเป็นเลขาธิการอยู่เกี่ยวกับ การจัดการเรียนการสอน ซึ่งต้องอาศัยการเชื่อมโยงที่แนบแน่นและแสดงออกโดยฉันทัน ความคิด ความรู้สึก และอิทธิพลทั้งในช่วงที่เป็นทนายและทนายเป็นแม่แบบเดิมา

ความก้าวหน้าของการเสนอรูปแบบและเทคนิคของวิศวกรรมอีกขั้นหนึ่งนั้น ปรากฏอยู่ในงานที่ทำขึ้นในปี พ.ศ. 2534 นับได้ว่าเป็นช่วงเวลาของการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในชีวิตการทำงานของวิศวกรรมทีเดียว ไม่เพียง

แต่รูปแบบและเทคนิคเท่านั้นที่เปลี่ยนไป แนวคิดในการทำงานของศรัทธาได้เปลี่ยนจากภาพประทับใจและความทรงจำเกี่ยวกับสถานที่และมิติของกาลเวลา มาสู่แนวคิดในเชิงพุทธปรัชญานั้นเอง การเปลี่ยนแปลงครั้งนี้มีผลสืบเนื่องมาจากการได้ร่วมแสดงงานกับกลุ่มไวท์ในปี พ.ศ. 2534 ซึ่งมีภารกิจหนักหนาห้อยให้เป็นเรื่อง "จิตวิญญาณแห่งความเป็นไทย" ดูเหมือนว่าแนวคิดเกี่ยวกับพุทธปรัชญามีอยู่ในความคิดของศิลปินอยู่แล้ว เพียงแต่ยังไม่มีโอกาสจะนำมาใช้ในการทำงานศิลปะเท่านั้น ความจริงแล้วผลงานชุดจิตวิญญาณแห่งความเป็นไทยของศรัทธาเป็นการแสวงหาสัญลักษณ์แทนค่าความคิดและความรู้สึกให้สัมพันธ์กับงานที่เขายำก้มก่อนไม่ว่าจะเป็นพุทธธรรมชาตินิเวศชีวิตคนในสังคม สัญลักษณ์ที่ศรัทธานำมาใช้ในงานชุดนี้สะท้อนความขัดแย้งระหว่างความเชื่อเป็นเรื่องราวจิตวิญญาณ และความเชื่อที่เป็นการหลงทาง รวบรวมพุทธบาท ในแบบในวัด และดอกบัว ภูมามานำใช้เปลี่ยนแทนค่าความคิด สำหรับในแบบนั้น ศรัทธาต้องการให้เป็นสัญลักษณ์แสดงขอบเขตซึ่งกันและกันระหว่างธรรมะกับโลกยะ เป็นขอบเขตระหว่างความดีกับความชั่ว ส่วนดอกบัวนั้นเป็นสัญลักษณ์ที่สามารถจะนำมาใช้สื่อความหมายได้กับในหลากหลายศาสนา บัวดำรงรับ ไม่ว่าจะเก็บเกี่ยวได้มา บริ่มฆ่า หรือเหยี่ยวน้ำ แสดงให้เห็นถึงสถานะและระดับสติปัญญาของคนได้เป็นอย่างดี รูปทรงที่ปรากฏมีความสวยงาม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รูปทรงของใบเสมาสัญลักษณ์ว่าแห่ง ผู้กร่อน สะท้อนให้เห็นถึงมิติของกาลเวลา งานบางชิ้นในชุดนี้เป็นเสมือนสมุดข่อยโบราณบันทึกเรื่องราวและสัญลักษณ์ต่าง ๆ ทางศาสนา แต่ความสำคัญในงานชุดนี้ มิใช่เป็นเพียงสิ่งที่ได้กล่าวมาแล้วเท่านั้น ความก้าวหน้าในการทำงานของศรัทธา คือ การค้นพบวัสดุ เทคนิค กรรมวิธีใหม่ ที่ไม่ใช่เป็นการขีดเขียนร่องรอยด้วยเส้นบนแผ่นระนาบ หากศรัทธาได้ทำการแกะสลักด้วยตัวเอง ศรัทธานำกระดาษหลายชนิด ไม่ว่าจะเป็นกระดาษหนังสือพิมพ์ กระดาษจากแมกกาซีน และกระดาษเนื้อดิบมาฉีกเป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อย แขนี่ทำเป็นคินแล้วนำไปใช้ในเครื่องปั้นอาหารให้เนื้อเยื่อเข้ากัน อันต่อมาเขานำมาวางให้เป็นแผ่นรูปทรงต่าง ๆ บนตระแกรงและตากให้แห้ง ความพิเศษของการแกะสลัก ลักษณะของพื้นผิวที่มีความขรุขระ มีความงามมีเรื่องราวและชีวิตในตัวของมันเอง การแกะสลักศรัทธาผลิตขึ้นเพื่อนำในระยะนี้มาลงชนิดนี้ ชนิดแรกจะมีสีธรรมชาติออกเป็นสีดินและสีน้ำตาลอ่อน ชนิดที่สองจะมีสีสดใสโดยศรัทธาใช้สีอะคริลิคและสีผสมผ้าผสมกับปูนไปกับกระดาษ

ในงานแนวใหม่ชุดนี้ นอกจากศรัทธาจะจัดทำรูปทรงของวัตถุแล้ว ศรัทธายังทำร่องลึกและรอยบนด้านระนาบผิวของกระดาษด้วย ไม่เพียงเท่านั้น ศรัทธายังใช้เทคนิคการระบาย การทาสี และสัณฐานบนผิวกระดาษอีกด้วย ทำให้งานน่าสนใจยิ่งขึ้น ผลงานชุด "จิตวิญญาณแห่งความเป็นไทย" จะแตกต่างไปจากงานชุดอื่นๆ โดยสิ้นเชิง เพราะงานชุดนี้ให้ผลทางความรู้สึกที่สง่างามและสูงส่ง มีสุนทรียภาพ ร่าเริงหรือว่า เหมือนงานที่เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับธรรมชาติ

หลังจากชุด จิตวิญญาณแห่งความเป็นไทย แล้ว ศรัทธาใช้กระดาษที่ผลิตขึ้นเอง มาสร้างสรรค์ผลงานชุดทะเล ในลักษณะสื่อผสม ผลงานชุดนี้เป็นงานที่เปี่ยมล้นและมีความงดงาม สร้างความสบายตาสบายใจให้กับผู้ได้พบเห็น งานของศรัทธาในชุดนี้แม้จะดูสวยงามแต่ลึกไปกว่านั้นเมื่อต้องการแสดงให้เห็นถึงสัจธรรมในธรรมชาติอันเปรียบได้กับสัจธรรมของชีวิตมนุษย์ คือความไม่จริง สิ่งเกิดได้จากตัวหอยที่คิดเป็นน้ำมากฝั่งลงในเมื่อกระดาษข่อยอยู่ในสภาพแตกหักและผุกร่อน วัสดุธรรมชาติที่นำมาใช้ มีเรื่องของกาลเวลาเข้ามาเกี่ยวข้องคือ แดกให้เห็นถึงความเสื่อมสลาย เช่น รูปทรงภูเขาในงานมีลักษณะกร่อน ไม่แข็งแรง อาจจะมีหลายมือให้รักก็ได้

ผลงานนำประติมากรรมชุดหนึ่งคือ "ชุดท่องเที่ยว" เป็นงานที่สร้างสรรค์ขึ้นในปี พ.ศ. 2536 ศรัทธาใช้เทคนิคสีน้ำ บันทึกเรื่องราวและความประทับใจที่มีต่อสถานที่ต่างๆ ในขณะที่ได้ไปท่องเที่ยวในยุโรป เช่น ประเทศฝรั่งเศสและสเปน นอกเหนือจากเส้นที่เป็นหัวใจสำคัญในงานชุดนี้แล้ว สีซึ่งมีความสว่างสดใสยังเป็นสิ่งที่ทำให้เห็นถึงความสนุกสนานและความมีชีวิตชีวาของสถานที่ที่ได้ไปเยือน

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537 เป็นต้นมา ศรัทธาได้ทดลองใช้วัสดุเพื่อสื่อความคิดและความรู้สึกในงานที่มีต่อธรรมชาติ เช่น งานที่เป็นชุดศิลปะกับสิ่งแวดล้อม ศรัทธาแสดงแนวคิดที่เป็นปฏิปักษ์ต่อการทำลายธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นการทำลายป่า มลพิษในแม่น้ำลำคลอง หรือแม้กระทั่งการสูญเสียธรรมชาติและสิ่งมีชีวิตได้นั้นยังเกิดจากการทดลองระเบิดนิวเคลียร์ ศรัทธาเป็นศิลปินที่สนใจติดตามการเคลื่อนไหวและการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา ผลกระทบในแง่ลบที่มีต่อธรรมชาติโดยฝีมือของมนุษย์นั้นผลักดันให้ศรัทธาสร้างสรรค์งานชุด "ชีวิตใต้ถ้ำ" ในปี พ.ศ. 2539 ในงานชุดนี้ ศรัทธาใช้สีเป็นสัญลักษณ์ เช่น สีเงินคล้ายสีผิวของมนุษย์ ความหมายถึงการทำลายคือระเบิดนิวเคลียร์ และสีดำนับพันนับในให้เห็นถึงความทรมาน

ซึ่งรวมไปถึงความตาย

ปัจจุบันศรัทธายังคงเขียนภาพสีน้ำอันเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับธรรมชาติและคน ศรัทธามีจุดมุ่งหมายที่จะทำงานชุดกระดาษต่อจากที่เคยทำมาแล้ว โดยมีแนวความคิดเกี่ยวกับการบันทึกเรื่องราวของศาสนาและประเพณีของไทย

การสร้างสรรค์ศิลปะของศรัทธาในสองทศวรรษที่ผ่านมาส่งผลให้เกิดได้ว่าเป็นลักษณะของการบันทึกส่วนชีวิตของแต่ละสิ่งที่ปรากฏในงานล้วนมีความหมายต่อศิลปินทั้งสิ้น ศรัทธาตั้งใจเรียบเรียงภาพระหว่างสิ่งสองสิ่ง คือ ธรรมชาติและชีวิตของคน ควบคู่กันมาโดยตลอด ธรรมชาติในทัศนะของศรัทธาคือ ความร่าเริง ความสุข และความป็นนิรันดร์ ส่วนเรื่องของคน ไม่ว่าจะเป็นคนชาติใด จะต่างกันด้วยภาษาหรือต่างวัฒนธรรมอย่างไรในการสื่อสารความสุขในสังคม เป็นเพียงสิ่งจำปาฉะฉาน ไม่จริง การทำงานศิลปะของศรัทธานั้น แท้จริงแล้ว คือ การตอบสนองสภาวะจิตใจของตนเอง ปราศจากความคิดในเรื่องของการแข่งขันชิงดี ปรัชญาในการทำงานศิลปะของศิลปินผู้นี้ คือ "การรักษาสภาพของความสมดุลให้กับชีวิต"

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมพร รอดบุญ
มหาวิทยาลัยศิลปากร
23 ตุลาคม 2540

Ratchakul Museum Foundation

Line and Colour: Dimensions of Beauty and Life in the Work of Sriwan Janhuttakamkit

In the past two decades, Sriwan Janhuttakamkit has established herself as one of the leading female artists, and gained her wide recognition in Thai contemporary art circles. Her work, especially prints and water-colour paintings, have touched and captured the hearts of many who have seen them.

Nature and environment are the major sources of idea and inspiration for Sriwan's work. Most of her work is a mixture of abstract and semi-abstract forms. Her uniqueness lies in the use of line, colour, form, and texture as mediums to communicate and convey meanings. These mediums function as recorder of memories and impressions on life experiences, places, and things in general that are meaningful to the artist. Sketching is not a favourite means of expression for Sriwan. She prefers, rather, to translate her thoughts, imagination, and feelings directly and spontaneously. The process which reflects problem-solving characteristics of the work. Sriwan's work is, as a consequence, filled with originality, strength, and vivacity.

Her early work produced during her student years from 1974 to 1977 is largely print work, using engraving techniques. Engraving is widely acknowledged as one of the most difficult techniques for very few artists can be said to command it effectively in producing work of artistic value. However, for Sriwan, it is a technique she employs with rare skillfulness and talent. Sriwan expresses her love and appreciation for the beauty and gaiety of nature in abstract form through the use of sharp, pointed steel to engrave metal surface, creating lively lines and shapes with special talents so rarely found in others. The lines she creates have striking sharpness and depth, freely displaying both coherence and contrast of short and long, light and heavy strokes. Style of line flows with the intensity of strokes which correspond with the feelings of the artist, releasing the weight from heavy to light when engraving. Light and spreading lines manifest sensitivity and strength through which viewers are able to sense excitement and exhilaration. Sriwan once said herself, "It is when the lines start moving on empty space that I can feel a true sense of freedom".

Although all of the work produced in this period are in black and white abstract, the use of vigorous lines and the style of composition are able to produce a surprisingly colourful imagination of nature in the mind of the viewers.

Prints produced during the years between 1977-1983 employed a combination of etching and engraving techniques. Nature is still the main theme and is also depicted in abstract manner. Her use of forms, strokes, and lines provides an understanding of the characteristics of scenery which is composed of large fields, hills, breeze, rainfall, and bird in flight. Lines are the core means by which the artist uses to express her subtle feelings and emotions, and her distinctive observation of natural phenomena. Sriwan's expression of lines during this period is full of life and vigour of movement, both slow and swift. Floating forms in the air seem weightless and transparent, illustrating the mood and feelings of the artist in harmony with nature at the particular moment. Application of grey and slightly intense shades renders a sense of pure clarity to the work, with occasional blend of brown colour to intensify its natural quality. A mixture of fragile and rigid forms are used throughout the work. Dispersed lines, although only in black and white, can nevertheless manifest the striking brightness and forceful heat of the sun, and the direction of wind with distinct clarity. Such qualities are best illustrated in her work "Homage to the Land" produced in 1983.

Having spent many successive years working mainly on prints, in 1982, Sriwan started to seek a new means of expressing her artistic talents. Being herself a true admirer of the colour of nature, Sriwan began to explore water-colour painting seriously. The person who gave Sriwan the inspiration to pursue this line

of expression was Monchai Kaosamang, an artist of the same generation with expertise in landscape water-colour painting.

One of the remarkable characteristics of Sriwan's landscape painting is that she does not depict nature in a realistic sense but focuses rather on contour line starting from one spot and continuing on spontaneously as far as the mind and hand would lead to. Apart from using paintbrush, pen, and bamboo stick as tools for line creation, Sriwan also makes use of hypodermic needle to eject colour creating remarkable contrast between relief and flat lines.

In producing a work of art, artists should never be static or become attached to any particular style, technique, or concept for too long. Progressive artists keen to improve the quality of their work never stop searching for and exploring new experiences and knowledge. During the period from 1980-1983 Sriwan started to develop an interest in the life of city dwellers and used it as a theme in her water-colour painting, depicting an assemblage of unidentified faces of both men and women. The composition of the faces was arranged in an overlapping manner throughout the painting. The splashing colours were controlled by intense contour line, creating the effect of uneasiness. Sriwan studied real life of people in night-clubs and other entertainment establishments which became a theme of her work "By Night" in 1985 when she changed the technique from water-colour to silk-screen. When comparing the two techniques used to illustrate the same theme, water-colour confirms its superiority in terms of its freedom and spontaneity; while the silk-screen technique makes the work appear crowded with restricted movement. The inherent limitation of silk-screen technique may be said to account for a less powerful depiction of city dwellers compared to water-colour painting.

"By Night" is presented merely as an account, not a criticism, of real and existing social phenomena. The work highlights mental states of city dwellers including a feeling of isolation and frustration, a temporary escape from unremitting stress afforded through frequenting night-clubs and bars. It also manifests a dark side of the lives of service girls and a-go-go dancers. We can see only contour lines of an assemblage of figures in different postures and mannerisms, flowing continuously in smooth harmony. Through these lines, diverse emotions and feelings of night people are revealed, and in combination with colours, they consent to intensify the lighting and colour of night life. The work reflects the artist's desire to function as an observer and translate what she sees into an illustration of a dimension of human life. Compared to the work of other artists of the same generation in Thailand, it is fair to say that Sriwan is a pioneer of printmaking with social orientation and may be the only female artist who addresses the importance of using artistic work as a reflection of society in such a way that no other Thai female artist in this field has ever done before.

Prior to Sriwan's change of technique to explore mixed media, she returned once again to etching, depicting landscape and scenery of places she had visited, only this time it was colour etching. She also produced an art piece which originates from nature, e.g. butterfly with rhythmic fluttering of its wings. Sriwan gives a great deal of importance to the relationship between form and space. The strokes of brush appear to have their own dimensions. The way she turns the brush follows the method of calligraphy which requires total concentration and quick, decisive movement. The thoughts, the mind, and the hand must be harmoniously combined into whole.

Sriwan's work of 1991 marks a transition to another level of advancement in style and techniques presentation. This was the period that is considered to have been a major turning point in Sriwan's work. Not only the forms and techniques change but also the theme and concept, namely a change from the usual theme that draws on impressions and memories of place and time to the one which is heavily influenced by Buddhist

philosophy. This transition is a result of her experience in co-exhibiting her work with the White Group in 1991, in the "Thai Spirit" art exhibition. It seems as though Sriwan has always been inclined to the Buddhist way of thinking, only that this side of her has never come to the forefront before in producing artistic work. In fact, her work in the "Thai Spirit" series represents an effort to search for symbols of thoughts and ideas in relation to her previous work, both city dwellers and nature series. Symbols used in the "Thai Spirit" represent goodness of soul and the evil of losing track. Footprint of the Buddha, boundary marker of the temple, and lotus are featured in order to symbolise thoughts and ideas. The temple boundary marker symbolises division between morality and worldly pleasure, virtue and vice. Lotus is the best known symbol for Buddhists. Different stages of the growth of lotus, from being submerged to partly emerging, and fully emerged, symbolise various mental and intellectual levels of people. These symbols are portrayed in beautiful shapes and forms. The temple boundary marker are portrayed with a jagged rim symbolising dimension of time. Some of the work in the series are comparable to ancient Thai book (Samut Khoi) used in recording significant religious accounts and symbols. Another important advancement of this series of work, apart from those already mentioned, lies in the discovery of new materials and techniques which go beyond creating lines on flat surface. Her innovation involves usage of hand-made paper which she herself produced. Sriwan gathered various kinds of paper from newspaper and magazines as well as good quality paper, tore it into little pieces, left it in water overnight, then blended the textures in a food processor. The next procedure was to arrange the mixture in various shapes on a sieve and let it dry. The uniqueness of the paper lies in the rough surface with a life and beauty of its own. There were two kinds of paper which Sriwan produced during this period. The first type was of cream and sepia colours; while the second type had bright colouring resulted from the blending of acrylic and dye colours into the paper mixture.

Apart from producing a paper symbolising decadence, Sriwan also created different layers of grooved and relief lines on the paper surface on which she also painted, dripped and splashed colours to make the work more interesting. Her work in the "Thai Spirit" series was completely different from her previous work in the way that it conveyed a mood of calmness and subtlety so much in contrast to her early work on nature which was distinguished by its liveliness and vitality.

After the "Thai Spirit", Sriwan made use of her handmade paper to create another series called "Sea" using mixed techniques. The work, apart from its aesthetic quality, was intended to convey the truth in nature as an analogy to the truth in life, especially in terms of transience of things. The message can be seen from wrecked sea-shells which the artist embedded in the texture of the paper. The use of natural objects in the work was meant to convey a sense of degradation. The mountain in the work, for example, with its decaying and unstable form appears on the verge of collapse.

Another series of impressive work worth mentioning is "Travel" of 1993. Sriwan used water-colour painting to keep records of the stories and impressions of places she had visited in Europe, such as France and Spain. The most outstanding features of the work, apart from lines, is the use of bright colours contributing to a sense of vitality and joyfulness of the places she visited.

From the year 1994 onwards, Sriwan has explored the use of material as a means to communicate her thoughts and feelings on nature. For example, her work on art and environment illustrated her animosity towards (man-made) destruction of nature and environment, ranging from deforestation to pollution in rivers and canals and damage to underwater environment and life inflicted by nuclear testing. Sriwan has always been a keen follower of global development. The destructive impact on nature caused by man was a driving force behind Sriwan's "Underwater Life" of 1996. Sriwan used colours as symbols to convey her message; for example, the metallic silver of the seashell symbolised destruction caused by the nuclear bomb and the black

on the canvas was symbolic of disaster and death.

At present, Sriwan still paints in water-colour about nature and men. She intends to continue with her work on paper depicting the themes of religion and Thai traditions.

Sriwan's artistic creations in the past two decades were more in the nature of a personal statement. Each of the lives appearing in her work was distinctly meaningful to her. Sriwan has been deliberate in making consistent comparisons between nature and man. Nature for Sriwan represents happiness, vivacity, and eternity; while the commercial happiness of man, regardless of nationality, language or culture, is only shallow and ephemeral. For Sriwan, to create work of art is to respond to one's own spiritual state, free from any sense of competitiveness. Sriwan's philosophy of creating artistic work is "to keep a good balance in one's life".

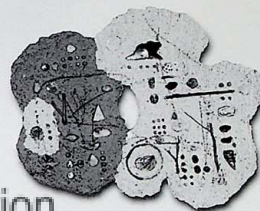
Assistant Professor Somporn Rodboon
Silpakorn University
23 October 1997

Paints by Sriwan Museum Foundation

แนวความคิด

ธรรมะ ธรรมชาติ และอิสรภาพในการสร้างสรรค์ศิลปะ
เป็นส่วนหนึ่งที่เราสร้างด้วยกายในจิตใจ
สำหรับการดำรงชีวิตอยู่ในโลกแห่งความสับสน วุ่นวาย ไม่จริงนี้

Concept

"Dharma, nature, and freedom of artistic expression are parts of the element
that creates a balance of mind, a necessary quality
for survival in the world characterised by confusion and transiency."